

2025 ЙИЛ – АТРОФ-МУҲИТНИ АСРАШ ВА “ЯШИЛ” ИҚТИСОДИЁТ ЙИЛИ

2020 йил 25 январдан чиқа бошлаган

Миллий тикланишдан — миллий юксалиш сари

ЯНГИ

ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета № 4 (1330), 2025 йил 8 январь, чоршанба

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

Ислоҳотлар сарҳисоби

“Тўрт йил аввал автоҳалокатга учраб, ўнг оёғим қаттиқ жароҳатланди. Узоқ вақт даволандим, кейин протез олиш учун тегишли идораларга кўмак сўраб бордим. Улар берган ҳужжат асосида протез воситалари ишлаб чиқариладиган корхонага бир неча бор мурожаат қилдим. “Эҳтиёт қисмлар йўқ, кейинроқ келинг”, деган жавобдан сўнг бу ишдан натижа бўлишига кўзим етмай, бошқа йўллар орқали олиш ҳаракатига тушдим. Амаллаб протез сотиб олиб, фойдаланиб келаётганим.

МЕҲР ВА КЎМАК

ИЖТИМОЙ ХИЗМАТ ТЎҒРИ ЙЎЛГА ҚЎЙИЛСА, ЭҲТИЁЖМАНД ФУҚАРОЛАР ЖАМИЯТДА ЎЗ ЎРНИНИ ТОПАДИ

2024 йил баҳор фасли эди. Бир кун эшик тақиллади, чиқсам, маҳаллада иш бошлаган ижтимоий ходим келибди. “Сиз анчадан бери протез олмаган экансиз, қандақ юрибсиз, аҳволингиз қандай?” деб сўради. Эскиси билан амаллаб юрганганимни айтдим. Шунда у йигит ижтимоий

ҳимоя бўйича янги агентлик очилгани, кўмакка муҳтожлар ҳолидан бирма-бир хабар олинаётганини айтиб, шахсий маълумотларим ва телефон рақамимни ёзиб кетди.

▶ Давоми 3-бетда

14 январь — Ватан ҳимоячилари куни

ЮРТГА САДОҚАТ

УНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ, ЧЕКСИЗ СЕВИШ ҲАР ҚАНДАЙ ИНСОННИНГ ҲАҚИҚИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК ФАЗИЛАТИ ҲИСОБЛАНАДИ

Яна санокли кунлардан кейин Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил этилганининг 33 йиллиги ҳамда Ватан ҳимоячилари куни байрами кенг нишонланади.

Қуролли Кучларимиз бугунги кунда нафақат юртимиз тинчлиги ва осойишталигининг таянчи, балки ўзбек халқи ватанпарварлиги, бирлиги ва қудратининг ҳақиқий рамзига айланди.

Ватан бу — минг йиллар мобайнида сайқалланиб, кишилар руҳига илҳом берувчи, мард ўғлонларни жасоратга, керак бўлса, она замин учун борини беришга ундовчи муқаддас туйғу. Миллий гурур, миллий ифтихор ҳар қандай ишмизнинг пойдевори бўлмоғи керак.

Ватанпарварлик — Ватанининг озодлиги ва ободлиги, унинг сарҳадлари дахлсизлиги, мустақиллигининг ҳимояси йўлида фидойилик кўрсатиб яшаш, халқнинг ор-номуси, шон-шарафи, бахту саодати учун куч-гайрати, билим ва тажрибаси, бутун ҳаётини бахш этишдек муқаддас ва олижаноб фаолиятни англатади.

Президентимиз, Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондонни Шавкат Мирзиёев айтганидек: “Бугунги кунда глобал ахборот маконидаги қарама-қаршилик, инсон, айниқса, ёш авлоднинг онги ва қалби учун кураш кучайган шароитда ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясининг роли ва аҳамияти ортиб бормоқда.

Ўз фарзандларида юксак ватанпарварлик руҳини камол топтира олмаган давлат, қандай қудратли қуролга эга бўлмасин, мудофаа қобилиятини мустаҳкамлай олмайди”.

▶ Давоми 2-бетда

Маҳмудхўжа Бехбудий таваллудининг 150 йиллигига

ТУРКИСТОН ЖАДИДЛИК ҲАРАКАТИ ОТАСИ

2020 йил 25 январда “Янги Ўзбекистон” газетасининг нишонона сони ўқувчилар қўлига етиб борган эди. Унда давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга йўлаган Мурожаатномаси чоп этилган. Ана ўша залворли маъруза мамлакатимиз сиёсий, иқтисодий-ижтимоий ҳаёти, қолаверса, Президентимиз ташаббуси билан дунё юзини кўрган янги газетанинг истиқболдаги кенг кўламли мақсад ва вазифаларини белгилаб берди.

Давлатимиз раҳбари билдирган ўша давр учун жуда зарур ва долзарб мавзулар қаторида “2020 йилда халқимиз тарихининг мураккаб давларида маърифат машъаласини баланд кўтариб чиққан улуг аллома ва жамоат арбоби Маҳмудхўжа Бехбудийнинг 145 йиллик таваллуд санаси кенг нишонланади. Умуман, биз жадидчилик ҳаракати, маърифатпарвар болаларимиз меросини чуқур ўрганишимиз керак. Бу маънавий хазинани қанча кўп ўргансак, бугунги кунда ҳам бизни ташвишга солаётган жуда кўп саволларга тўғри жавоб топамиз. Бу бебаҳо бойликни қанча фаол тарғиб этсак,

халқимиз, айниқса, ёшларимиз бугунги тинч ва эркин ҳаётнинг қадрини англаб етсади”, деган сўзлар миллитимиз зиёлилари кутган, кўнгилларга нур индирган гап бўлди.

Ўша йили буюк маърифатпарвар, ёзувчи, публицист, драматург ва жамоат арбоби, жадидлик ҳаракатининг етакчиларидан бири, миллат ва тил фидойиси Маҳмудхўжа Бехбудий ҳаёти ва фаолиятига бағишланган кўплаб тадбирлар — халқаро конференция, илмий анжуман, адабий кечалар ўтказилди, олим ва ёзувчиларнинг мақола ҳамда рисолалари эълон қилинди, театр асарлари саҳналаштирилиб, бадий-ҳужжатли

фильмлар суратга олинди. Президентимиз ташаббуси билан бажарилган энг эзгу ишларнинг яна бири сифатида буй кўрсатган Адиблар хйбони миллат фидойиларининг чексиз илму зиёси билан нурланди. Пойтахтимизда барпо этилган маскандан Маҳмудхўжа Бехбудийнинг муаззам ҳайкали ўрин олди. Самарқанд шаҳрида бобомизнинг уй-музеи ташкил қилингани мамлакатимиз ҳаётида катта воқеа сифатида эътироф этилди. Давлатимиз раҳбари фармонида кўра, аллома “Буюк хизматлари учун” ордени билан тақдирланди.

▶ Давоми 6-бетда

“ЭКОЛОГИК ИЗ”

“ЯШИЛ” ИҚТИСОДИЁТ ОРҚАЛИ ЎЧИРИЛАДИ

Инсон ўз эҳтиёжи учун турли объектлар барпо этиш, маҳсулотлар ишлаб чиқариш, озиқ-овқат, энергетика, сув ҳамда хомашё манбаларидан фойдаланиш жараёнида табиатга муайян даражада салбий таъсир кўрсатади. Бу таъсир, масалан, “углерод изи” ёки “сув изи” каби кўрсаткичлар орқали аниқланадиган “экологик из” сифатида намоён бўлади. Афсуски, бу кўп ҳолларда табиат ва атроф-муҳит учун зарарли оқибатлар келтириб чиқаради.

Мазкур зарарни камайтириш учун иқтисодий фаолиятни мутаносиб ва барқарор ривожлантириш талаб этилади. Бунда қайта тикланувчи энергетика манбаларига эътибор қаратган ҳолда энергия ишлаб чиқаришни экологик жиҳатдан самарали йўлга қўйиш, сув ҳамда ер ресурсларидан оқилона фойдаланиш, чиқиндини қайта ишлаш инфратузилмасини ривожлантириш, шунингдек, табиатни тиклаш ва муҳофаза қилиш стратегияларини ишлаб чиқиш катта аҳамият касб этади. Айтиш мумкин, бу йўналишда иқтисодий жараёнлар “яшил”

иқтисодиёт модели асосида такомиллаштирилиши керак. Яъни иқтисодиёт нафақат иқтисодий ўсишни назарда тутиш, балки иқлим ўзгариши билан боғлиқ эътибор қаратган ҳолда энергия ишлаб чиқаришни экологик жиҳатдан самарали йўлга қўйиш, сув ҳамда ер ресурсларидан оқилона фойдаланиш, чиқиндини қайта ишлаш инфратузилмасини ривожлантириш, шунингдек, табиатни тиклаш ва муҳофаза қилиш стратегияларини ишлаб чиқиш катта аҳамият касб этади. Айтиш мумкин, бу йўналишда иқтисодий жараёнлар “яшил”

▶ Давоми 4-бетда

ЧЕКСИЗ ИМКОНИЯТЛАР РЎЁБИ

ҲАР ТОМОНЛАМА ЕТУК АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШ – ЗАМОН ТАЛАБИ

Таълим одимлари

Замон шиддат билан ривожланыпти. Бугунги дунёнинг энг катта бойлиги инсон капитали бўлиб қолмоқда. Таълимга йўналтирилган инвестиция кун келиб, ақлли бошлар етишиб чиқишига замин ҳозирлаши, бу ўз ўрнида юрт тараққиётига хизмат қилиши ривожланган мамлакатлар таълимидан маълум. Имом Бухорийнинг “Дунёда илмдан бошқа нажот йўқ ва бўлмаган”, деган машҳур ҳикмати Учинчи Ренессансга пойдевор қўйилаётган шу кунларда янада катта аҳамият касб этаётди. Нажот таълимда экан, болага илк ёшлардан зарур таълим-тарбия берилмоғи кун тартибидagi масалалардан бири бўлиб қолаверади.

▶ Давоми 5-бетда

Боқий мерос

Халқларнинг шаклланиши, жамиятларнинг ҳар томонлама тараққиёти эҳтишда қадриятларнинг ўрни катта. Улар асрлар давомида инсониятнинг яшаш тўғрисидаги қарашларини акс эттирган бой маданий меросдир. Ўтмиши узоқ даврга бориб тақаладиган кураш ўзбек халқининг миллий қадриятларидан бири. Бу спорт тури қадимдан эр йигитларнинг жисмоний ҳамда маънавий етуқлик намунаси ўлароқ қадрланган. Бежиз ота-боболаримиз курашни “тарбия мактаби” дейишмаган. Боиси, шахс комиллиги унинг ақлий, маънавий ва жисмоний жиҳатдан тарбия топишига боғлиқ.

▶ Давоми 5-бетда

КУРАШЛАРДА ТОБЛАНИБ

ЁХУД МОЗИЙ БАҒРИДАГИ ҚАДРИЯТ

Юртимизда сўнгги йилларда миллий спорт турларини оммалаштириш, аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш, ёшларни спортга жалб қилиш борасида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, курашни ривожлантириш бўйича ҳам. Президентимизнинг 2020 йил 4 ноябрь куни имзоланган “Кураш миллий спорт турини ривожлантириш ва унинг халқаро нуфузини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори бунинг яққол далилидир.

“ЭКОЛОГИК ИЗ” “ЯШИЛ” ИҚТИСОДИЁТ

ОРҚАЛИ ЎЧИРИЛАДИ

Долзарб мавзу

Олимжон ТҶҲИЕВ,
техника фанлари доктори

Бошланиши 1-бетда

2025 йил юртимизда Атроф-муҳитни асраш ва “яшил” иқтисодиёт йили деб эълон қилинди. Ўрта ва узоқ муддатда иқтисодиётни “яшиллатириш”, ресурслардан самарали фойдаланишга қаратилган муҳим ислохотлар бир неча йил аввал бошланган эди. Хусусан, 2019 йилда Ўзбекистон Барқарор ривожланиш мақсадларини қабул қилди. 2021 йил августда 100 мегаватт қувватга эга қуёш электр станцияси ишга туширилди.

“Яшил” иқтисодиётга ўтиш чораларини мувофиқлаштириш бўйича идоралараро кенгаш ташкил этилди. “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида ҳар йили камида 200 миллион туп дарахт экилмоқда. 2023 йил июнида 500 мегаватт қувватли шамол электр станцияси қурилиши бошланди ва шу ойдан бошлаб маҳсулотлар ишлаб чиқаришда экология ҳамда атроф-муҳитга таъсирни чеклаш бўйича талаблар асосида “яшил сертификат”лар тизими жорий этилди. Сентябрда давлатимиз раҳбари БМТ Бош Ассамблеясининг 78-сессиясида “Ўзбекистон — 2030” стратегияси ушбу нуфузли халқаро ташкилотнинг Барқарор ривожланиш мақсадларига уйғун эканини таъкидлаб, бу йўналишда тақдир ва мулоҳазаларини билдирди. Шунингдек, иқтисодиётнинг барча тармақларида ресурсларни тежашга қаратилган яна кўплаб самарали чора-тадбирлар кўриб келинмоқда.

ҚУЁШ ЭНЕРГИЯСИНИНГ ЎРНИ

“Яшил” иқтисодиётга ўтишдаги муҳим вазифалар қаторига иқтисодиётнинг энергия самардорлигини ошириш ва табиий ресурсларни оқилона истеъмол қилиш ҳам кирди.

Қайта тикланувчи, “яшил”, муқобил энергетика деган атамалар қуёш, шамол, гидро-энергетика манбалари билан ёнма-ён қўлланади. Мутахассисларнинг таъкидлашича, қуёш “яшил” энергия асосидир. Юртимизда йилнинг 320 куни қуёшли. Ҳисоб-китобларга кўра, мана шундай офтобли кунлар қуёш станцияларини қуриш орқали 600 миллиарддан ортиқ килловат соат электр энергияси ишлаб чиқариш имконини беради.

2019-2030 йилларга мўлжалланган “яшил” иқтисодиётга ўтиш стратегиясига мувофиқ, 2030 йилгача Ўзбекистонда иссиқхона газининг ялли ички маҳсулот бирлигига нисбатан солиштирма ажратмасини 2010 йилдаги даражадан 35 фоиз камайтириш режалаштирилган. Шунингдек, қайта тикланувчи энергетика манбалари улушини электр энергияси ишлаб чиқариш умумий ҳажмининг 30 фоизидан кўпроққа етказиш

мақсад қилинган. Мазкур стратегия доирасида қуёш энергиясидан фойдаланиш 7 гигаваттгача, шамол энергиясидан эса 5 гигаваттгача оширилиши кутилмоқда. Бу 39,8 миллиард килловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқариш имконини бериб, атмосферага 15,9 миллион тонна иссиқхона газини чиқаришни ва табиий газ сарфини сезиларли даражада камайтиради.

Ушбу мақсадларга эришиш учун соҳада юқори малакали кадрлар тайёрлаш масаласи биринчи галдаги вазифалар сирасига кирди. Бойси, юртимизда қуёш энергетикаси соҳасида юқори салоҳиятга эга мутахассислар етишмовчилиги муаммоси мавжуд.

“Development of the targeted Educational program for Bachelors in Solar Energy in Uzbekistan” (DEBSEU) лойиҳаси ана шу масалани ҳал қилишга қаратилган ташаббуслардан. Лойиҳа Европа Иттифоқининг Erasmus+ дастури доирасида “Олий таълим потенциалини ошириш” йўналишида 2023 йилда ўтказилган халқаро танловда голиб деб топилган. У Тошкент шаҳри-

даги Турин политехника университети, Италиянинг Турин политехника университети, Эвора университети (Португалия), Мадрид политехника университети “ТИҚХММИ” Миллий тадқиқот университети, Жиззах политехника институти, Фарғона политехника институти, Андижон давлат университети, Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат университети ҳамда Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги ҳамкорлигида амалга ошириб келинмоқда.

Европа комиссияси томонидан молиялаштирилган ушбу лойиҳа якунида аккредитациядан ўтган 3 та олий таълим муассасасида қуёш энергияси тизимлари бўйича бакалаврият йўналиши ташкил этилади. Натияжада қуёш энергияси тизимлари ва компонентларини ўрнатиш, бошқариш, эксплуатация қилиш ва техник хизмат кўрсатиш бўйича юқори салоҳиятга эга мутахассислар билан таъминланган ҳолда давлатимизнинг “яшил” иқтисодиётга ўтиш суръатини оширишга улкан ҳисса қўшади.

ЭКОЛОГИК ТОЗА МАҲСУЛОТЛАРНИНГ БОЗОРИ ЧАҚҚОН

Анъанавий автомобиллар бензин ва газ каби ёнилғи билан ишлайди. Бу глобал иссиқ ва экологик муаммоларга олиб келади. Экобиллар эса энергия тежаш билан бирга чиқинди газ ҳажминини сезиларли даражада камайтирадиган инновацион ечимдир. Маълумотларга кўра, жаҳондаги экологик тоза ускуналар бозори ҳар йили ўртача 30 фоиз, жаҳон ялли ички маҳсулотига қўшаётган ҳиссаси 6-7 фоиз ортаётгани кузатилмоқда.

Тошкент шаҳридаги Турин политехника университети “Ecomobile Group” компанияси билан ҳамкорликда ушбу глобал тенденцияларга тўлиқ мос келувчи, “яшил” энергиядан фойдаланган ҳолда экологик тоза транспорт воситаларини ишлаб чиқаришга йўналтирилган экобил лойиҳасини амалга оширмоқда. Бундан қўзғалган мақсад нафақат автомобиллар атмосферага чиқарадиган зарарли газни камайтириш, балки энергия ресурсларидан самарали фойдаланишни таъминлашдан иборат. Лойиҳа доирасида 2026 йилда йилга 100 минг дона экологик тоза энергия манбаларидан фойдаланувчи самардор ва тежамкор электромобиль ишлаб чиқариш қувватига эга завод ишга туширилиши режалаштирилган.

Шунингдек, электромобиллар учун махсус қувватлаш ва аккумулятор алмаштириш станциялари ташкил этилади. Бу станциялар мазкур турдаги энергия тежамкор транспорт воситаларини бир неча дақиқада тўлиқ қувватлаш имконини беради.

Лойиҳанинг яна бир муҳим йўналиши — Ўзбекистонда электромобилларни монтаж қилиш цехларини очиб ва ишлаб чиқариш қувватини кенгайтиришдир. Бу иқтисодий ривожланишни жадаллаштириб, янги иш ўринларини яратишда ҳам муҳим.

Экобил лойиҳаси Ўзбекистоннинг “яшил” иқтисодиётга ўтиш ва экологик барқарорлиқни таъминлаш йўлидаги муҳим ташаббусидир. Электр транспорт воситаларини жорий қилиш ва кенг миқёсда ишлаб чиқариш орқали мамлакатимиз энергия ресурсларини тежаш ҳамда атроф-муҳитни муҳофаза қилишга сезиларли ҳисса қўиши мумкин. Ушбу лойиҳа нафақат Ўзбекистон, балки бутун минтақа учун барқарор транспорт ечимларини тақдим этади.

Исониятнинг иқтисодий фаолияти табиатга таъсир этиб, кўплаб экологик муаммоларга олиб келади. Бу муаммоларни бартараф этиш учун эса “яшил” иқтисодиётга ўтиш зарур. Мазкур иқтисодиёт модели табиат билан ҳамоҳангликни сақлаган ҳолда барқарор ривожланишни таъминлашга қаратилган.

Қайта тикланувчи энергия манбалари, жумладан, қуёш энергиясидан фойдаланиш, сув ва ер ресурсларини оқилона бошқариш, чиқиндиларни қайта ишлаш ҳамда экологик транспорт тизимларини жорий этиш орқали иқтисодиётни ривожлантириш имконияти яратилади.

Ўзбекистондаги “DEBSEU” ва “Sphere” каби лойиҳалар қуёш энергияси ва барқарор транспорт тизимларини ривожлантириш орқали янги имкониятлар эшигини очди. Бу ташаббуслар тўғрисида электромобиллар ва электрлаштирилган автомобиллар каби экологик тоза технологиялар кенг жорий этилади.

Табиат билан ҳамоҳанг иқтисодий фаолият табиатнинг сақланишини таъминлайди. Мана шу таъминот сабабли ҳам “яшил” иқтисодиётга ўтиш жараёни бутун энг муҳим ижтимоий ва иқтисодий муаммоларни ҳал қилишга қаратилган илгор ташаббусларга қўллаб-қувватланадиган бўлади. Бу саяёҳатларга эса, албатта, натижасини беради.

ИССИҚХОНА ГАЗИНИ КАМАЙТИРИШ ВА ТРАНСПОРТ ТИЗИМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

“Яшил” иқтисодиётни ривожлантириш йўналишлари орасида “яшил” транспорт катта аҳамият касб этади. Чунки транспорт тизими атроф-муҳитга жиддий салбий таъсир кўрсатиши, оқибатда инсон саломатлигига катта хавф туғдириши мумкин. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (ЖССТ) маълумотига кўра, ҳаво ифлосланиши ҳар йили 7 миллионгача инсоннинг эрта ўлимига сабаб бўлади. Жаҳон энергияси истеъмоли ва иссиқхона газининг 20-25 фоизи бевоқиф транспортлар ҳиссасига тўғри келади. Ўзбекистонда ҳам автотранспорт атроф-муҳитга жиддий таъсир кўрсатмоқда. Статистик маълумотларга кўра, Тошкент шаҳри атмосферага автотранспортлар чиқараётган зарарли ташламалар борасида етакчи бўлиб турибди.

Шу каби муаммолар барқарор транспорт тамойилларини жорий этишни долзарб вазифага айлантирди. Юртимизда барқарор транспорт тизимини ривожлантириш мақсадида қатор амалий ишлар қилинмоқда. Хусусан, Тошкент шаҳридаги Турин политехника университети Тошкент давлат транспорт университети, Тошкент кимё халқаро университети ва Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг Жиззах филиали билан биргаликда Европа Иттифоқининг Erasmus+ дастури доирасида “Sphere” лойиҳасини бошлади. Ушбу лойиҳага асосан, барқарор транспорт тизимлари йўналишида таълим ва тадқиқотни ривожлантиришга қаратилган. Унинг доирасида Ўзбекистондан иштирок этиётган олий таълим муассасаларида барқарор транспорт тизимлари бакалаврият таълим йўналишини ташкил этиш режалаштирилган. Инновацион

ва янги технологиялардан фойдаланган комплекс ўқув дастурлари ишлаб чиқиш орқали Европа Иттифоқининг илгор тажрибаларини Ўзбекистон олий таълим муассасаларига жорий этиш белгиланган. 2024-2027 йилларга режалаштирилган лойиҳа доирасида 2024 йил мартда Тошкент шаҳридаги Турин политехника университетида дастлабки учрашув бўлиб ўтди. Словения, Греция ва Испанияда ўтказилган тренинг ва йиғилишлар доирасида барқарор транспорт соҳасида янги билим ҳамда тажрибалар ўрганилди. Муҳими, таҳлиллар натижасида 70 дан ортиқ янги фан дастури ишлаб чиқишга бошланди.

Инсон фаолиятининг барча тури биомуҳитнинг ўзгаришига олиб келмоқда. Ушбу ўзгаришларнинг йўналиши ва миқёсини “экологик инқироз” сифатида баҳолаш мумкин. Мана шундай салбий таъсирни камайтириш учун ҳам “яшил” иқтисодиётга ўтиш ниҳоятда зарур.

Давлатимиз раҳбарининг 2022 йил 2 декабрдаги “2030 йилгача Ўзбекистон Республикасининг “яшил” иқтисодиётга ўтишига қаратилган ислохотлар самардорлигини ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент шаҳридаги Турин

политехника университети томонидан “Фойдаланишдан чиқарилган “Мерседес-Бенц Конекто” русумли дизель автобусларни электрификация қилиш орқали электробус прототипини яратиш” амалий лойиҳаси йўлга қўйилган. Лойиҳа Инновацион ривожланиш агентлиги томонидан молиялаштирилган.

Лойиҳа иқтисодиёт ўсиши ва ижтимоий ривожланиши таъминлайдиган илмий ҳамда технологик захираларни шакллантириш билан узвий боғлиқ. Ҳозир нефть маҳсулотлари захираси камайтириш нарх ошшишига сабаб бўлмоқда. Бу эса, ўз навбатида, шаҳар транспорт тизимида йўловчиларни ташвиш таннархи қимматлаштиришга ҳам олиб келади. Шаҳар транспорт тизимида ҳаракатланувчи автобусларни электрлаштириш бир қанча муаммолар ечимини беради. Аввало, нефть маҳсулотларига талаб камаяди. Шунингдек, атмосферага чиқинди газ ташланганининг олди олинб, шаҳар экологияси яхшиланади.

Яна бир аҳамиятли жиҳати, узоқ йиллар юртимизга импорт қилинган “Мерседес-Бенц Конекто” русумли автобуслар дизель двигатели билан жиҳозланган ва ҳозир улар ўз вазифасини ўтаб бўлган. Лекин автобуснинг бошқа қисмлари, шассисни яроқли ҳолатда. Лойиҳа доирасида завод томонидан ўрнатилган двигателарни электр двигателарга алмаштириш орқали автобусларнинг ишлаш муддати оширилади. Бу эса ресурслардан янада самарали фойдаланиш, харажатларни камайтириш ва умумий иқтисодий самардорлиқни ошириш демакдир. Айнан мана шулар “яшил” иқтисодиётнинг муҳим талабларидан. Лойиҳа шаҳарлардаги экологик вазиятни яхшилаш ва йўловчиларга қулайлиқни ошириш имконини берувчи экологик тоза ҳамда самарали транспорт воситаси яратишга хизмат қилади.

БОҒ ЖАМОЛИ — БОҒБОҶОН

2024 йил мен учун жуда омадли келди. Аввало, Президентимиз ўтган йилнинг апрель ойида Жиззах вилоятига ташрифи чоғида хонадонимизда меҳмон бўлди. Томорқамизни кўздан кечирди, фаолиятимиз, оиламиз, келажакдаги режаларимиз, юртимиздаги ислохотлар ҳақида самимий гаплашдик. Томорқадан қандай фойдаланаётганимни, қанча даромад олаётганимни, томорқачиликни янада ривожлантириш бўйича таклифларимни, бу борада қандай муаммолар борлигини сўради. Мен тажрибамдан келиб чиқиб билганларимни, таклифларимни, 12 сотих томорқадан бир йилда тўрт мартагача ҳосил олиб, қарийб 200 миллион сўмгача даромад топаётганимни айтдим. Президентимиз хурсанд бўлиб: “Сиздек инсонлар тажрибасини оммалаштириш керак, аҳолимиз иштиёрида томорқалар кўп, қани энди ҳамма сиздек томорқасидан шундай даромад топса. Сизнинг мисолингизда кўрпимизки, одамнинг ўзида озгина ҳаракат бўлса, албатта, яхшигина даромад топса бўлади”, деди.

ОДАМНИНГ ЎЗИДА ОЗГИНА ҲАРАКАТ БЎЛСА БАС

Давлатимиз раҳбари томорқачиликка бунча эътибор қаратаётгани, томорқачилик бўйича фикрлари, айниқса, “**Томорқа — тайёр ишчи жой, тайёр даромад**”, деган сўзларини ўзимча тафаккур қилдим. Хулосам шу бўлдики, дарҳақиқат, биргина томорқачиликни ривожлантириш орқали аҳоли бандлигини таъминлаш, даромадини ошириш, турмуш даражасини юксалтириш, камбағалликни қисқартириш, бозорларда дастурхонимизни тўқин ва фаровон қилиш мумкин.

Ахир мамлакатимиз аҳолисининг асосий қисми қишлоқ жойларда яшайди. Уларнинг кўпчилигида томорқа бор. Агар ундан тўғри, самарали фойдаланиш, доимий даромад манбаига айланди. Оила аъзолари фойдали меҳнат билан банд бўлади. Чет элга иш излаб чиқишга ҳожат қолмайди.

Аммо кўпчилик турли баҳоналарни важ қилиб, томорқасидан унумли фойдалана

олмайпти. Тўғри, ҳозир “маҳалла еттилиги” томонидан аҳоли томорқасидан унумли фойдаланишга катта эътибор қаратилмоқда, имтиёзли кредитлар берилмоқда. Маҳаллаларда “Бир маҳалла — бир маҳсулот” тамойили асосида ишланипти. Афсуски, ҳали бу ишлар тўлиқ самарасини бермаётти.

Бу борада шахсий намуна бўлиб, уч-тўрт йилдан бери фақат вилоятимиздаги томорқачиларга тажрибамни ўргатиб келаётган бўлсам, Президентимиз ташрифидан сўнг бир марта уймада республика миқёсидаги семинар ўтказилди. Бундан ташқари, кўплаб вилоятларда соҳага қизиққанлар келиб, тажрибамни ўрганиб кетяпти.

Юқорида қайд этганимдек, жорий йил мен учун хурсандчиликларга бой бўлди. Ташрифдан сўнг томорқа ҳўжалигимизни янада ривожлантирдик, даромадимиз баракали бўлганини англадим.

Энг муҳим ва эсда қоладиган воқеалардан яна бири — Президентимиз фармонида кўра, тадбиркорлар куни арафасида “Шухрат” медали билан тақдирландим. Давлатимиз раҳбари республикамизнинг олд тадбиркорлари қаторида оддий бир томорқачини муқофотлаганидан жуда хурсанд бўлдим.

Албатта, давлат муқофотининг ўзига яраша масъулияти бор. Олдимга янги мақсадлар қўйдим. Келажакда фермер бўлиш, мева-сабзавотларни қайта ишлаш корхоналари ташкил этмоқчиман. Асосий мақсадим эса бор тажрибамни оммалаштириб, томорқачиликни ривожлантириб, аҳолини даромадли қилиш, юртимиз тараққиётига ҳисса қўиши.

Абдумин КАРИМОВ,
Шароф Рашидов туманидаги шахсий томорқа ер эгаси

